

109201 - آیا باید همه احکام دین را یکجا به یک تازه مسلمان یاد داد؟

سوال

به کسی که تازه مسلمان شده آیا باید شرایع اسلام و احکامش را یکجا آموزش داد یا در چند مرحله؟ و آیا با او باید از اصول اعتقاد آغاز کرد یا از اصول احکام شرعی از جمله واجبات و محرمات؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

«معیار در پاسخ به این سوال، حال پیامبر - صلی الله علیه وسلم - است که چگونه دعوتگران را [به مناطق دیگر] می‌فرستادند. ایشان دعوتگران اسلام را می‌فرستاد و امر می‌کرد که نخست از توحید آغاز کنند، سپس نماز و زکات و سپس روزه و حج به هنگام فرا رسیدن وقت آنها. ایشان معاذ را به یمن فرستاد و امر نمود تا آنان را نخست به توحید الله عزوجل دعوت دهد، پس اگر پذیرفتند آنان را به نماز فرا خواند و اگر پذیرفتند آنان را به زکات فرا بخواند و سخن از روزه و حج به میان نیاورد زیرا ایشان معاذ رضی الله عنه را در غیر زمان این دو فریضه فرستاده بودند چرا که ایشان را در ماه ربیع الاول سال دهم هجری فرستادند و هنوز تا رسیدن زمان حج و همینطور [ماه] روزه مدتی باقی مانده بود. این از حکمت پیامبر - صلی الله علیه وسلم - بود که دعوت شدگان به اسلام را با همه شرایع اسلام غافلگیر نکند و این از باب حکمت وارد شده در سخن الله متعال است که می‌فرماید:

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ [نحل: ۱۲۵]

(با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت کن).

آیا پس از اسلام آوردن شخص فوراً درباره احکام فرعی مانند حکم گذاشتن ریش و بلند نکردن ازار (پاچه شلوار و لباس) و دیگر موارد با او سخن بگوید؟

این مبنی بر همان چیزی است که قبلاً درباره روش محمد - صلی الله علیه وسلم - بیان کردیم، پس باید در آغاز درباره اصول اسلام سخن گوید تا آنکه در نفس او جا بیافتد و دلش به آن آرام گیرد، سپس بعد از آن درباره مسائل مهم‌تر و مهم‌تر (به ترتیب اهمیت) با وی سخن می‌گوییم و این سنت شرعی و جهانی الله تعالی است. ببین چگونه جنین به تدریج شروع به شکل‌گیری می‌کند و همینطور چهار فصل سال که به تدریج تغییر می‌کنند و طلوع و غروب خورشید نیز اینگونه‌اند و ما اگر

بخواهیم او را امر به انجام همه شرایع و احکام کنیم و همه شرایع را به او یاد دهیم بسیار به طول می انجامد و چه بسا همین سبب نفرت و دلزدگی او از دین اسلام شود».

شیخ ابن عثیمین رحمه الله (الإجابات علی أسئلة الجالیات: ۸ / ۲۷ - ۳۰).